

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3106/2017. (V. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.21.382/2014/13. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.834/2013/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Prandler Katalin ügyvéd, Prandler és Petrőczy Ügyvédi Iroda 1061 Budapest, Paulay Ede u. 16.) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.21.382/2014/13. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.834/2013/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Kérelmét az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére alapította.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per tárgya egy budapesti, XIII. kerületi ingatlan tulajdonjogával kapcsolatos jogvita; a per I. rendű alperese az indítványozó, II. rendű alperese pedig az indítványozó ügyvéd foglalkozású édesanyja volt. A kérdéses ingatlan egy 1997. május 21-én létrejött adásvételi szerződés alapján az ingatlan-nyilvántartásban egy orosz állampolgár tulajdonába bejegyzésre került. A későbbiek során II. rendű alperest egy önmagát ezen orosz állampolgárnak állító személy kereste meg telefonon az ingatlan eladásával kapcsolatban, majd egy 2005. január 18-án kelt, oroszországi közjegyzői okiratba foglalt meghatalmazást és megbízást juttatott el hozzá. A II. rendű alperes a meghatalmazás és megbízás alapján, az eladó nevében és képviselőként eljárva az ingatlant az indítványozó számára 2005. február 9-én értékesítette 25 000 000 Ft vételáron. A vételár a megbízó által megjelölt bankszámlára kifizetésre, az ingatlan tulajdonjoga pedig az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzésre került, az indítványozó az ingatlant birtokba vette. Ezt követően nyújtotta be a felperes a keresetet az alperesekkel szemben, arra hivatkozással, hogy ő azonos az ingatlan-nyilvántartásba korábban bejegyzett orosz állampolgárral, ugyanakkor a II. rendű alperest nem ismeri, részére meghatalmazást nem adott, azon nem az ő aláírása szerepel, az ingatlan eladása pedig nem állt szándékában, ilyen tartalmú nyilatkozatot nem tett, ezért egyező akaratnyilatkozat hiányában a szerződés sem jött létre. Mindezekre tekintettel felperes keresetében kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy az adásvételi szerződés közte és az indítványozó között nem jött létre, rendelje el a javára bejegyzett tulajdonjog törlését és a tulajdonjoga visszajegyzését az ingatlan-nyilvántartásba, kérte továbbá kötelezni az indítványozót az ingatlan birtokba adására is. Előadta, hogy mivel nem adott meghatalmazást az ingatlan értékesítésére a II. rendű alperesnek, az hamisítvány; az álképviselőt következtében pedig őt kár érte. Másodlagosan kérte ezért 25 000 000 Ft kártérítés és járuléki megfizetésére kötelezni a II. rendű alperest. Az alperesek vitatták a felperes és az eredetileg 1997-ben az ingatlan-nyilvántartásba tulajdonosként bejegyzett személy azonosságát és ezáltal a felperes perbeli legitimációját. Álláspontjuk szerint, bár az adásvételi szerződésen nem a felperes, de mindenképpen az eredeti, 1997-ben tulajdonosként bejegyzett személy aláírása szerepel, a vételár kifizetése és – tekintettel arra is, hogy az eladó futár útján az ingatlan valódi kulcsait küldte meg – a birtokba adás is megtörtént, ezért ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték.
- [4] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította a felperes igényérvényesítési jogosultságának (aktív perbeli legitimációjának) hiánya miatt. A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Végzésének indokolása szerint a felperes közokiratokkal igazolta, hogy azonos az ingatlan-nyilvántartásból törölt korábbi tulajdonossal; ezen közokirattal szemben pedig az alpereseket terheli a bizonyítás kötelezettsége. Erre tekintettel további bizonyítás lefolytatását

tartotta szükségesnek, és ennek eredményétől függően a kereset elbírálásához szükséges további vizsgálatot írt elő az elsőfokú bíróság számára.

- [5] Az elsőfokú bíróság ezt követően újabb ítéletében az ügyben megindult különböző (polgári és büntető) eljárásokban beszerzett szakértői véleményekre alapítva megállapította, hogy önmagában az okirati bizonyítás – az eredeti okiratok részbeni hiánya, a fellelhető és másolati példányokon utólagosan végzett módosítások, a különböző okiratokon szereplő, eltérő személyektől származó aláírások eredetének tisztázatlansága okán – nem elegendő annak bizonyítására, hogy a felperes külföldi állam hatósága által kiállított közokirattal, személyazonosító okmánnyal igazolt személyazonossága nem egyezik meg az 1997-ben bejegyzett tulajdonoséval, ezért ennek érdekében széleskörű tanúbizonyítást is felvett. Mindezek eredményeként úgy foglalt állást, hogy az aláírások, továbbá a felperes személyazonosító okmányában foglalt, illetve a korábbi tulajdonos ingatlan-nyilvántartásban anyja neveként rögzített név írásmódja körüli anomáliák ellenére megállapítható, hogy a felperes megegyezik az 1997-ben bejegyzett tulajdonossal. A bíróság tehát a fentiek szerint megállapította, hogy a felperes 2005-ben is az ingatlan tulajdonosa volt, ezért a továbbiakban arra nézve vett fel bizonyítást, hogy a perben támadott adásvételi szerződés megkötésére adott meghatalmazás a felperestől származott-e. Mivel a szakértői véleményekből és a tanúvallomásokból a bíróság szerint egyértelműen megállapítható, hogy a meghatalmazás és megbízás nem a felperestől származott, ezért úgy foglalt állást, hogy az indítványozó sem szerezhette meg a felperestől az ingatlan tulajdonjogát. Mindezekre tekintettel a bíróság megállapította, hogy az adásvételi szerződés a felperes és az indítványozó között nem jött létre, megkereste a földhivatalt az indítványozó bejegyzett tulajdonjogának törlésére és – eredeti állapot helyreállítása címén – a felperes tulajdonjogának visszajegyzésére kötelezte, továbbá az indítványozót ennek a tűrésére. A keresetet a II. rendű alperessel szemben elutasította és kötelezte az indítványozót, hogy az ingatlant bocsássa a felperes birtokába.
- [6] Az alperesek fellebbezése, illetve a későbbiek folyamán felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Fővárosi Ítéletábrla és a Kúria az alkotmányjogi panasz szempontjából releváns részében – a tényállás megállapítása és az abból levont jogi következtetések helyességére, a felhasznált és el nem rendelt bizonyítások körének, és az azokból levont következtetések okszerűségére, valamint jogszabálysértés hiányára hivatkozással – az ítéletet hatályában fenntartotta.
- [7] Az indítványozó alkotmányjogi panaszát a Kúria végzésével szemben terjesztette elő. Az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető érvelést az alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében az eredeti indítványban felsorolt alaptörvényi rendelkezések közül csak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése tekintetében fejtett ki, az indítványa kiegészítésében is kizárólag ezen alapjogai sérelmére hivatkozva kérte a támadott ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Álláspontja szerint azáltal, hogy az eljáró bíróságok a perben az okirati bizonyítás mellett, vagy éppen az azokból szerinte levonható következtetésekkel szemben egyéb (tanú) bizonyítási eszközöket is figyelembe vettek az ítéletek számára kedvezőtlen tartalommal történő meghozatala, a közhiteles nyilvántartások valóságához törvényileg fűzött vélelem megdöntése során, a támadott döntések a fenti alapjogainak sérelmét okozták. Következésképpen vitatva a bíróságok által a megismételt eljárásban a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok elégtelenségével összefüggésben egybehangzóan tett megállapításokat, a szakértői véleményekből és a tanúvallomásokból a bíróságok által levont következtetéseket, az indítványozó kifejtette, hogy a szerinte „bemondásra”, teljes bizonyító erejű okiratokkal szemben felállított „bírói vélelemre” alapozott, az ítéletekben megtestesült álláspont jóval túlterjeszkedik a bírói szabad mérlegelés határain, és az indítványozó jogfosztottságát, az általa részletesen kibontott tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz, valamint tulajdonhoz való jogának sérelmét idézte elő, továbbá sérti a törvény előtti egyenlőség elvét is.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának formai és tartalmi feltételeit vizsgálja. Ezekkel kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [9] 3.1. Az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai feltételeinek [Abtv. 30. § (1) bekezdés, valamint 52. § (1b) bekezdés) a)–f) pont] megfelel.
- [10] Az indítványozó jogi képviselője a támadott ítéletét 2015. október 26-án vette át. Az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz ezen időponthoz képest az Abtv. 30. § (1) bekezdésében írt 60 napos határidőn belül, 2015. december 22-én, személyesen nyújtotta be az elsőfokon eljáró bíróságra.
- [11] Az alkotmányjogi panasz, illetve annak kiegészítése az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt további formai követelményeknek is megfelel, mert megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi

rendelkezést (Abtv. 27. §), az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XIII. cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1) bekezdés], tartalmaz a támadott ítélet alaptörvény-ellenességére vonatkozó okfejtést, valamint kifejezett kérelmet tartalmaz a Kúria, valamint a Fővárosi Ítéltábla támadott döntése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére.

- [12] 3.2. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [13] Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló per alperese nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [14] Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, a Kúria ítéletével szemben további jogorvoslati eljárás nem vehető igénybe, ezért a panasz az Abtv. 27. § b) pontjában és az Ügyrend 32. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt követelményeknek is eleget tesz.
- [15] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a befogadhatóság tartalmi feltételeivel összefüggésben az indítvánnyal kapcsolatban a következőket állapította meg.
- [16] Az indítványozó által állított alapjogi sérelmekkel összefüggésben előadott érvek valójában az ügyben meghozott, az indítványozó számára sérelmes bírósági döntés megállapításainak tartalmi, és nem alkotmányossági kritikáján alapulnak.
- [17] A benyújtott alkotmányjogi panaszban, valamint annak kiegészítésében foglaltakból megállapítható, hogy az indítványozó nem ért egyet az eljáró bíróságoknak a felvett bizonyítások alapján kialakult jogi álláspontjával, továbbá a bírósági ítéletek indokolásának azzal kapcsolatos elemeivel, hogy egyes, általa szükségesnek ítélt bizonyítások felvételét a bíróságok milyen okból nem tartották szükségesnek. Az indítványozó valamennyi általa megjelölt alapjog sérelmét kizárólag ebből, vagyis a saját és az eljáró bíróságok jogi álláspontjának eltéréseiből, a rendelkezésre álló bizonyítékok értékelésének különbözőségéből vezette le.
- [18] A Kúria – ahogyan korábban az alsóbb fokon eljáró bíróságok is – a támadott ítélet indokolásában részletesen számot adott arról, hogy a fellelhető és ezáltal bírói mérlegelés tárgyává tehető okirati bizonyítékok, az azokkal összefüggésben észlelt ellentmondások, hiányosságok és adott esetben szabálytalanságok okán az eset összes körülményeinek feltáráshoz miért tekintette okszerűnek és szükségesnek az írásszakértői véleményeken kívül egyéb bizonyítási eszközök felvételét, az alsóbb fokú bíróságok által a tényállás feltárása és a bizonyítékok értékelése tekintetében tett megállapításokkal milyen jogi indokok alapján ért egyet. Megállapította, hogy az általa felülvizsgált ítéletek kapcsán nem észlelt jogszabálysértést, illetve az indítványozó által javasolt, de a bíróságok által szükségtelennek ítélt és le nem folytatott további bizonyítási eljárások mellőzésének helyességéről is számot adott. Kifejtette továbbá, hogy mivel az indítványozó a bíróság jogi álláspontja szerint az ingatlan vételárát nyilvánvalóan nem a felperesnek fizette meg, az eredeti állapot helyreállítása körében – mivel arra csak a peres felek között kerülhetne sor – nem volt lehetőség a felperesnek a vételár indítványozó részére történő megfizetésére kötelezésére sem. Mindezen érvek figyelembe vételével rendelkezett a korábban ismertettek szerint a felülvizsgálattal támadott jogerős ítélet hatályának fenntartásáról.
- [19] Figyelemmel a fentiekre nem alkotmányossági, hanem polgári (esetlegesen büntető) jogi tény- és szakkérdésnek minősül annak eldöntése, hogy a felperes személyazonossága megegyezett-e korábban az ingatlan-nyilvántartásba tulajdonosként bejegyzett személlyel, illetve, hogy ez alapján az indítványozó szerezhette-e a perben szintén vitássá tett meghatalmazást és megbízást tartalmazó okirat alapján tulajdont az ingatlanon. Az Alkotmánybíróság azonban az ezzel kapcsolatos következetes gyakorlata értelmében alkotmányjogi panasz alapján eljárva is csak az alkotmányossági szempontokat vizsgálja, tartózkodik attól, hogy a tényállás megállapítására és a jogszabályok értelmezésére és azok alkalmazására hivatott bíróságok tevékenységét felülbírálja. Az Alkotmánybíróság ismételten rámutat arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti «szuperbíróság» szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőként lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Amennyiben az alkotmányjogi panasszal támadott bírói ítélet kapcsán megállapítható, hogy az valamennyi, az ügy szempontjából lényeges kérdés vizsgálatára kitér, az értékelés szempontjairól megfelelően számot ad „[A]z Alkotmánybíróság [...] a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dog-

matikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3237/2012. (IX. 28.) AB végzés, 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az indítványozó tulajdonszerzéséhez, illetve tulajdonjogának törléséhez kapcsolódó szakjogi kérdések eldöntése, illetve az ezzel kapcsolatos bírósági döntés felülbírálata ezért – a jelen ügyben feltárható összefüggések alapján – nem képezhettek érdemi vizsgálat tárgyát.

[20] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz befogadására, mivel az nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írott feltételeknek, nincs lehetőség. Az Alkotmánybíróság ezért a kérelmet az Abtv. 47. § (1) bekezdése, 50. §-a és az 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. május 2.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/109/2016.

